

BÖLÜM 1

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BABANIN ROLÜ: ANNELERİN GÖRÜŞLERİ

Mehmet BAŞARAN¹

GİRİŞ

Son zamanlara kadar hâkim olan görüş babanın çalışıp evin geçimini sağlama-sı annenin ise ev işleri ve çocukla ilgilenmesi gerektiği idi. Bu algı artık günümüzde ebeveynlerin hemen hemen her alanda işbirliği yapmasına doğru evrilmektedir. Özellikle babaların sadece evin geçimini sağlama görevi yeterli olmamaktadır (Pekel-Uludağlı, 2017). Söz konusu çocuk olunca çocuğun sosyal, psikolojik, bilişsel, fiziksel olarak sağlıklı gelişimi ve eğitimi sürecinde ebeveynler arasındaki işbirliğinin artması beklenmektedir. Babaların çocukla ilgili süreçte kendisinden beklenen görevlerin annelerin bakış açısıyla incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın, babalara yönelik yapılacak olan eğitimlerin içeriğinin düzenlenmesine ve babanın aileye katılımının sağlanmasına yönelik çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Ebeveynlik ve çocuk gelişimi hakkında yapılan çalışmaların, çoğunlukla anneler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yeni çalışmalar çocuk üzerinde etkisi olan diğer aile üyelerini de kapsamaya başlamıştır. Özellikle çocuk yetiştirme de baba faktörünün etkili olduğu artık kabul edilmektedir (Trawick-Simith, 2014, s.469). Her ne kadar annelerin ebeveynlik konusunda ilk becerilere sahip oldukları bilinse de; babaların da ebeveynlik yetkinlik düzeyleri de hem anneye destek verme açısından hem de çocuklarına etkili davranışlar sergilemeleri açısından önemlidir. (Demir, 2015). Çocuğun sağlıklı gelişimi ve eğitimi konusunda çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemi ve kültürel farklılıklar babaların katılımını ve aile içindeki rollerini değiştirebilmektedir.

Babaların çocuğun gelişimi üzerindeki olumlu etkileri araştırmalarda dile getirilmektedir. Bu katkılar genel olarak bilişsel gelişim, sosyal-duygusal gelişim, cinsel-kimlik gelişimi olarak sınıflandırılabilir. Paugnet ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada (2011), babaların pozitif ebeveynlik davranışlarının hem erkek hem de kız çocukları için altı yıl sonra daha yüksek IQ ve daha az içselleştirme

¹ Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, m.basaran@alparslan.edu.tr

KAYNAKLAR

- Anne Çocuk Eğitim Vakfı. (2017). Türkiye’de ilgili babalık ve belirleyicileri: Özet Araştırma Raporu. <http://ilkisbabalik.acev.org/>
- Baker, C. E., Kainz, K. L. & Reynolds, E. R. (2018). family poverty, family processes and children’s preschool achievement: understanding the unique role of fathers. *Journal of Child and Family Studies*, 27, 1242–125.1
- Bakınay, E. & Çüntay, S. (2010). Baba çocuk ilişkisi. Psikolojik Danışmanlık Eğitim ve Grup Çalışmaları Merkezi. *Aylık Bilgi Bülteni*, Sayı 26.
- Beitel, A. H., & Parke, R. D. (1998). Paternal involvement in infancy: The role of maternal and paternal attitudes. *Journal of Family Psychology*, 12(2), 268–288. doi:10.1037/0893-3200.12.2.268
- Burbach, A. D., Fox, R. A. & Nicholson, B. C. (2004). Challenging behaviors in young children: The father’s role. *The Journal of Genetic Psychology*, 165(2), 169–183.
- Cowan, C. P. & Cowan, P. C. (1987). Men’s involvement in parenthood: Identifying the antecedents and understanding the barriers. In P Berman & ft Pedersen (Eds.), *Men’s transition to parenthood: Longitudinal studies of early family experience* (pp 145–174). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni-nitel, nitel ve karma yöntem yaklaşımları*. Ankara:Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W. (2017). *Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demir, S. (2015). Anneler için ebeveyn yetkinlik ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 282–297.
- Demir-Yıldız, C. Demir, E. ve Başaran, M. (2018). Ebeveynlerin çocuk, anne ve baba kavramlarına ilişkin algılarının metaforik olarak incelenmesi. *27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi*. Antalya
- Kuruçırak, Ş. (2010). *4-12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Levant, R. F., Richmond, K., Cruickshank, B., Rankin, T. J. & Rummell, C. M. (2014). Exploring the role of father involvement in the relationship between day care and children’s behavior problems. *The American Journal of Family Therapy*, 42(3), 193–204, DOI: 10.1080/01926187.2013.814390.
- Lora, K. R., Cheney, M. & Branscum, P. (2017). Hispanic mothers’ views of the fathers’ role in promoting healthy behaviors at home: Focus group findings. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 117(6), 914–922.
- Mallan, K. M., Nothard, M., Thorpe, K. & et al. (2014). The role of fathers in child feeding: perceived responsibility and predictors of participation. *Child Care Health and Development*, 40(5), 715–722.
- Marchand-Reilly, J. F. (2012). The role of fathers’ depressive symptoms and lax and over-reactive discipline in children’s externalizing and internalizing behaviors, *J Adult Dev*, 19, 181–189.
- Meuwissen, A. S. & Carlson, S. M. (2015). Fathers matter: The role of father parenting in preschoolers’ executive function development. *Journal of Experimental Child Psychology*, 140, 1–15
- Meuwissen, A. S. & Carlson, S. M. (2018). The role of father parenting in children’s school readiness: A longitudinal follow-up. *Journal of Family Psychology*, 32(5), 588 –598.
- Navratil-Kline, E. (1984). *Fathers and infants: Selected factors which predict father participation in infant care*. Unpublished doctoral dissertation, Boston University.
- Özgündüz, Ö. (2015). *Baba katılımı eğitim programının baba katılımına ve okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Palkovitz, R. (1984). Parental attitudes and fathers’ interactions with their 5-month-old infants. *Developmental Psychology*, 20(6), 1054–1060.
- Pancsofar, N. & Vernon-Feagans, L. (2011). Fathers’ early contributions to children’s language development in families from low-income rural communities. *Early Child Res Q*, 25(4): 450–463.
- Pekel-Uludağı, N. (2017). Baba katılımında etkili faktörler ve baba katılımının baba, anne ve çocuk açısından yararları. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(39), 70–88.
- Pougnnet, E., Serbin, L. A., Stack, D. M. & Schwartzman, A. E. (2011). Fathers’ influence on children’s

- cognitive and behavioural functioning: A longitudinal study of canadian families. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 43(3), 173–182.
- Poyraz, M. (2007). *Babaların babalık rolünü algılamalarıyla kendi ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Riley, D. (2001). Child care connections. *Journal of Child Care Connections*, 1(10): 1-4.
- Şahin, H. (2012). *Beş altı yaşında çocuğu olan babaların babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkiyi incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Telli, A. A. (2014). *3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi:Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Trawick-Smith, J. W. & Smith, T. (2014). *Erken çocukluk döneminde gelişim-çok kültürlü bir bakış açısı* (5. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Türkoğlu, D., & Gültekin-Akduman, G. (2015). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile eş destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 761-772.
- Yalçınöz, B. (2011). *From being a son to being a father: an intergenerational comparison of fatherhood in Turkey*. Doctoral Dissertation, İstanbul Bilgi Üniversitesi.